

Odpowiedź na uwagi Parlamentu Europejskiego przedstawione w rezolucji dotyczącej raportu rocznego EBC za rok 2015

7 kwietnia 2016 na specjalnej sesji Komisji Gospodarczej i Monetarnej Parlamentu Europejskiego wiceprezes EBC przedstawił Raport roczny Europejskiego Banku Centralnego 2015¹. Następnie 21 listopada prezes EBC wziął udział w posiedzeniu plenarnym Parlamentu poświęconym temu raportowi². W kolejnym dniu posiedzenia Parlament przyjął rezolucję w sprawie sprawozdania rocznego Europejskiego Banku Centralnego za rok 2015 (zwaną dalej „rezolucją”)³.

Wraz z raportem za rok 2016 EBC przekazuje Parlamentowi Europejskiemu odpowiedź na jego uwagi zawarte w rezolucji⁴. Odpowiedź ta zostaje podana do wiadomości publicznej, zgodnie z praktyką zapoczątkowaną w ubiegłym roku na wniosek Parlamentu⁵. Jest to kolejny przykład rozliczania się przez EBC z odpowiedzialności, i to w zakresie wykraczającym poza wymogi traktatowe.

1 Polityka pieniężna EBC

1.1 Skuteczność środków EBC

W kilku punktach rezolucji (np. 11, 12, 13, 15, 17) poruszono temat skuteczności środków polityki pieniężnej EBC oraz ich wpływu na warunki finansowania w strefie euro.

¹ Zob. https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2016/html/sp160407_1.en.html.

² Zob. https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2016/html/sp161121_1.en.html.

³ Tekst przyjętej rezolucji jest dostępny na stronie internetowej Parlamentu Europejskiego: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0433+0+DOC+XML+V0//PL>.

⁴ Odpowiedź nie obejmuje zagadnień poruszonych w rezolucji Parlamentu Europejskiego dotyczącej Nadzoru Bankowego EBC i Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Omówienie tych kwestii można znaleźć w raporcie rocznym EBC z działalności nadzorczej (zob. <https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmar2016.pl.pdf>) oraz uwagach dołączonych do pisma przewodniego (zob. https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/170317_coverletter_ecb_ar_on_supervisory_activities_2016en.pdf).

⁵ Zob. punkt 23 rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie raportu rocznego Europejskiego Banku Centralnego za rok 2014: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0063+0+DOC+PDF+V0//PL>.

EBC uważa, że odkąd zaczął prowadzić program skupu aktywów (APP)⁶ oraz ukierunkowane dłuższe operacje refinansujące (TLTRO)⁷, warunki finansowania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w strefie euro się poprawiły. Poprawa ta jest znaczna i przyczyniła się do istotnego ożywienia akcji kredytowej dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w strefie euro, z mocnym spadkiem kosztu kredytów. W okresie od maja 2014 do lutego 2017 koszt kredytów dla przedsiębiorstw obniżył się o ok. 115 punktów bazowych i znacznie zmniejszył się jego rozrzut między krajami ze strefy euro⁸. Jako że struktura finansowa całej strefy euro opiera się przede wszystkim na bankach, poprawa warunków finansowania ma ogromne znaczenie jako czynnik wspierający planowanie dodatkowych wydatków przez gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa.

W kwestii nacisku, jaki w rezolucji położono na warunki finansowania małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), należy zauważyć, że od wprowadzenia w czerwcu 2014 pakietu środków mających złagodzić warunki kredytowania ten sektor najbardziej skorzystał na efekcie transmisji stóp banku centralnego.

Między czerwcem 2014 a lutym 2017 oprocentowanie bardzo niskich kredytów (poniżej 250 tys. euro; tę wartość przyjmuje się jako przybliżenie kredytów udzielonych MŚP) obniżyło się o ok. 180 punktów bazowych, podczas gdy oprocentowanie wszystkich kredytów dla przedsiębiorstw spadło o ok. 115 punktów bazowych (zaś wysokich kredytów dla przedsiębiorstw – powyżej 1 mln euro – o ok. 90 punktów bazowych)⁹. Wyższe oprocentowanie kredytów dla MŚP niż kredytów dla dużych przedsiębiorstw wynika jednak z różnic strukturalnych związanych np. z odmiennymi profilami ryzyka i asymetrią informacji.

EBC nie podziela wyrażonych w rezolucji obaw, że program skupu aktywów sektora przedsiębiorstw (CSPP) może zaburzać warunki konkurencji dla MŚP.

W celu objęcia tym programem jak największej liczby przedsiębiorstw z siedzibą w strefie euro kryteria kwalifikacji zostały sformułowane bardzo ogólnie (np. nie określono minimalnej wielkości emisji i dopuszczono instrumenty dłużne o krótkim okresie do wykupu). Co więcej, korzystna dla dużych przedsiębiorstw wysoka dynamika rynku obligacji będąca efektem programu CSPP zwiększa atrakcyjność tego źródła finansowania i tym samym zachęca banki do przeznaczania nadwyżek bilansowych na kredyty dla MŚP.

⁶ Program APP obejmuje wszystkie programy skupu papierów wartościowych wyemitowanych przez sektory publiczny i prywatny prowadzone w celu przeciwdziałania ryzykom związanym ze zbyt długim utrzymywaniem się niskiej inflacji. Składają się na niego: a) trzeci program skupu obligacji zabezpieczonych (CBPP3), b) program skupu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami (ABSPP), c) program skupu aktywów sektora publicznego (PSPP) oraz d) program skupu aktywów sektora przedsiębiorstw (CSPP). Miesięczna wartość netto zakupów papierów wartościowych sektorów publicznego i prywatnego wynosi średnio 80 mld euro (od marca 2015 do marca 2016 było to 60 mld euro). Od kwietnia 2017 kwota skupu będzie wynosić średnio 60 mld euro. Zob. <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>.

⁷ Operacje TLTRO należą do niestandardowych narzędzi polityki pieniężnej stosowanych przez EBC. W ramach tych operacji EBC udziela bankom komercyjnym długoterminowych pożyczek, skonstruowanych w taki sposób, by stanowiły zachętę do nasilenia akcji kredytowej na rzecz firm i konsumentów w strefie euro. Zob. <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me/html/tltro.pl.html>.

⁸ Bezpośredni dostęp do zbiorczych statystyk zob. <https://www.euro-area-statistics.org/>.

⁹ Zob. przypis 8.

Środki polityki pieniężnej zastosowane przez EBC przyczyniły się do znacznej poprawy warunków pozyskiwania finansowania przez banki. Przyczyna tego była dwojaka. Po pierwsze instrumenty, którymi finansują się banki, należały do kategorii aktywów, których rentowność w średnim i długim okresie znacznie zmalała. Przyczyniła się do tego zmiana struktury portfeli wynikająca z zakupów aktywów przez Eurosystem¹⁰, a także efekt niewystarczającej podaży wynikający ze spadku emisji obligacji przez banki, które mogły się finansować za pomocą operacji TLTRO. Po drugie banki nadal zastępowały droższe, krótkoterminowe finansowanie rynkowe operacjami TLTRO (a dodatkowo korzystały z możliwości rolowania, tj. przedłużania operacji TLTRO-I za pomocą tańszych operacji TLTRO-II). Poprawa warunków finansowania banków wpłynęła na ogólne warunki finansowe, a finalnie – na wzrost gospodarczy oraz inflację.

EBC przyjmuje do wiadomości poruszoną w rezolucji kwestię, że należy zbadać, jak na mechanizm transmisji polityki pieniężnej może wpływać charakterystyka sektora bankowego. EBC przedstawił analizę tego konkretnego aspektu kanału kredytowego, ze szczególnym uwzględnieniem fragmentacji¹¹. O ile transmisja monetarna, która następuje różnymi kanałami¹², była mocno utrudniona i w szczycie kryzysu w niektórych krajach niemal ustała, o tyle niestandardowe środki EBC przyczyniły się do jej odblokowania w dużej grupie krajów o zróżnicowanej charakterystyce sektora bankowego. Proces przekładania się stóp banku centralnego na oprocentowanie kredytów dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, w pierwszych latach kryzysu finansowego bardzo nierównomierny, obecnie znacznie się wyrównał.

1.2 Realizacja polityki pieniężnej

W punkcie 4 rezolucji zwrócono uwagę na strukturę zachęt w ramach TLTRO-II i zakwestionowano jej skuteczność.

Zmiana struktury zachęt w drugiej serii operacji TLTRO (w porównaniu z pierwszą) ma na celu zachęcenie banków do stosowania wobec kredytobiorców równie korzystnych warunków finansowania jak te, z których same korzystają. Zniesiono wymóg obowiązkowej spłaty, wprowadzono natomiast mechanizm zachęt cenowych. W drugiej serii operacji TLTRO, podobnie jak w pierwszej, inaczej traktuje się banki, które są w trakcie delewarowania, niż te,

¹⁰ EBC skupuje aktywa sektorów prywatnego i publicznego od takich inwestorów jak fundusze emerytalne, banki i gospodarstwa domowe. Mogą oni lokować środki otrzymane od EBC w innych aktywach. Wynikająca stąd restrukturyzacja portfeli powoduje wzrost ogólnego popytu na aktywa, co prowadzi do wzrostu ich cen i spadku rentowności – nawet w przypadku aktywów nieobjętych bezpośrednio programem skupu. Zob. <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/app.pl.html>.

¹¹ Zob. Altavilla, C., Canova, F., Ciccarelli, M., „Mending the broken link: heterogeneous bank lending and monetary policy pass-through”, *Working Paper Series*, nr 1978, EBC, listopad 2016; Holton, S., Rodriguez d’Acri, C., „Jagged cliffs and stumbling blocks: interest rate pass-through fragmentation during the euro area crisis”, *Working Paper Series*, nr 1850, EBC, wrzesień 2015; Durré, A., Maddaloni, A., Mongelli, F.P., „The ECB’s experience of monetary policy in a financially fragmented euro area”, *Comparative Economic Studies*, t. 56, s. 296–423, 2014.

¹² Opis i schemat głównych kanałów transmisji polityki pieniężnej przedstawiono na stronie <https://www.ecb.europa.eu/mopo/intro/transmission/html/index.en.html>.

które zwiększają swoje portfele kredytowe. W pierwszej grupie poziomy odniesienia w zakresie przepływów kredytowych są rzeczywiście ujemne (ze względu na potrzebę delewarowania, jakiej banki te muszą sprostać), ale wynika z nich, że do osiągnięcia poziomu odniesienia banki powinny zmniejszyć skalę delewarowania o połowę. Muszą zatem wykazać wyraźną poprawę w strukturze akcji kredytowej w porównaniu z dotychczasowymi wynikami. Jest to całkowicie zgodne z ukierunkowanym charakterem operacji¹³.

W punkcie 16 rezolucji wyrażono także wątpliwości dotyczące aktywów nierynkowych oraz papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami (ABS) przedstawianych jako zabezpieczenie operacji refinansujących Eurosystemu.

EBC przyjmuje do wiadomości to spostrzeżenie i wnioski o podanie do wiadomości publicznej, które banki centralne przyjęły papiery wartościowe typu ABS i należności kredytowe oraz jakie metody zastosowano do wyceny takich aktywów. EBC nieustannie stara się zwiększać przejrzystość realizacji swojej polityki pieniężnej. Na przykład w 2016 roku udostępnił na swojej stronie internetowej wyrywkowe informacje z bazy danych o aktywach kwalifikowanych z różnych punktów czasowych¹⁴. Zasadniczo nie ujawnia jednak żadnych danych dotyczących operacji polityki pieniężnej na poziomie pojedynczych krajów. Ma to na celu zapewnienie poufności danych kontrahentów, co jest szczególnie ważne w przypadku krajów, gdzie jest ich niewielu, gdyż informacje o operacjach na poziomie krajowym pozwoliłyby wyciągnąć wnioski o udziale konkretnych kontrahentów w operacjach polityki pieniężnej. Co więcej, ujawnienie, które banki centralne przyjęły papiery typu ABS lub należności kredytowe, nie pozwoliłoby na wyciągnięcie żadnych wniosków co do skuteczności realizacji polityki pieniężnej Eurosystemu ani poziomu ryzyka podejmowanego przez poszczególne krajowe banki centralne w ramach systemu współponoszenia ryzyka. Należy przypomnieć, że w odniesieniu do wszystkich kontrahentów ze strefy euro Eurosystem stosuje jednolite zasady kwalifikacji, wyceny i kontroli ryzyka.

Ze względów historycznych i strukturalnych Eurosystem w swoich operacjach kredytowych zawsze akceptował bardzo różne zabezpieczenia. Aby odpowiednio traktować ryzyka (kredytowe, rynkowe i płynności) nierozłącznie związane z poszczególnymi rodzajami aktywów, Eurosystem stosuje szereg szczegółowych kryteriów kwalifikacji, w tym minimalny stopień jakości kredytowej oraz progresywne stawki redukcji wartości (haircut), uwzględniające ryzyka związane z różnymi aktywami jako pochodną ich rodzaju (kategorii redukcji wartości), okresu do zapadalności i jakości kredytowej. Eurosystem przeprowadza regularną weryfikację zasad kontroli ryzyka. W styczniu 2017 zaktualizował wykaz redukcji wartości, w tym zwłaszcza wprowadził bardziej szczegółowe stawki dla

¹³ Więcej informacji na temat mechanizmu cenowego operacji TRLTRO-II, wykresy przedstawiające jego działanie oraz hipotetyczne poziomy odniesienia:
https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201603_focus03.en.pdf.

¹⁴ Zob. <https://www.ecb.europa.eu/paym/coll/assets/html/index.en.html>.

papierów typu ABS¹⁵. Jeśli chodzi o należności kredytowe, Eurosystem wystarczająco ogranicza ryzyko: jako że redukcja wartości wobec braku dostępnych cen rynkowych opiera się na wartości nominalnej, stosuje się wyższe stawki haircut.

Punkt 20 rezolucji odnosi się do dostarczenia płynności bankom greckim i cypryjskim oraz ogólnych zasad udzielania awaryjnego wsparcia finansowego (ELA).

W odniesieniu do dostarczania płynności przez bank centralny EBC przypomina, że wprowadził zharmonizowane kryteria dostępu do różnych rodzajów operacji.

W tym kontekście należy pamiętać o różnicy między dostarczaniem płynności za pomocą regularnych operacji polityki pieniężnej Eurosystemu a jej dostarczaniem w formie awaryjnego wsparcia finansowego. Na potrzeby regularnych operacji polityki pieniężnej prowadzonych przez Eurosystemu wymaga się, by instytucje kredytowe były w dobrej sytuacji finansowej. Przy ocenie ich kondycji EBC bierze pod uwagę wskaźniki kapitału, dźwigni i płynności, przekazane zgodnie z wymogami nadzorczymi¹⁶. Natomiast awaryjne wsparcie finansowe zgodnie z aktualną procedurą może zostać udzielone wypłacalnym instytucjom finansowym, które mają przejściowe problemy z płynnością, przy czym taka operacja nie jest częścią wspólnej polityki pieniężnej. W tym przypadku organ nadzoru ostrożnościowego przedstawia ocenę wypłacalności banku mającego otrzymać wsparcie, obejmującą kryteria, na podstawie których uznano go za wypłacalny. Odpowiedzialność za udzielenie awaryjnego wsparcia płynnościowego spoczywa na odpowiednich krajowych bankach centralnych. Oznacza to, że ponoszą one wszystkie koszty i całe ryzyko z tytułu jego udzielenia¹⁷.

Punkt 7 rezolucji dotyczy możliwości zwiększenia udziału obligacji Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) w zakupach EBC, zwłaszcza obligacji związanych z zakrojonymi na szeroką skalę projektami infrastrukturalnymi w sektorach transportu i energii.

W ramach programu skupu aktywów sektora publicznego (PSPP) EBC kupuje obligacje skarbowe niezależnie od przeznaczenia środków z ich emisji, pod warunkiem że spełnione są kryteria kwalifikacji.

Jednocześnie art. 123 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zabrania Eurosystemowi nabywania na rynku pierwotnym obligacji emitowanych przez podmioty sektora publicznego. Zatem w ramach programu PSPP obligacje EIB mogą być kupowane jedynie na rynku wtórnym, z zachowaniem właściwych kryteriów kwalifikacji, w tym limitów papierów pochodzących od jednego emitenta lub z jednej emisji. Należy zaznaczyć, że korzyści wynikające z programu APP nie dotyczą jedynie nabytych papierów, ale przenoszą się także na inne aktywa (za sprawą omówionej wyżej restrukturyzacji portfeli).

¹⁵ Kategoria redukcji wartości dla danego składnika aktywów jest określana na podstawie typu aktywów oraz grupy emitentów. Klasyfikacja jest regularnie weryfikowana pod kątem ryzyka. Wartości na dzień 1 stycznia 2017, zgodnie z zasadami ramowymi, są dostępne na stronie internetowej: <https://www.ecb.europa.eu/paym/coll/risk/liquidity/html/index.en.html>.

¹⁶ Zob. art. 55a wytycznych Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2015/1938 z dnia 27 sierpnia 2015 r. (EBC/2015/27): https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/oj_jol_2015_282_r_0010_pl_txt.pdf.

¹⁷ Zob. <https://www.ecb.europa.eu/mopo/ela/html/index.en.html>.

Wreszcie – w punkcie 31 rezolucji poruszona została kwestia sald w systemie TARGET2.

Wzrost sald w systemie TARGET2 trwający od końca 2014 roku różni się od wzrostu zaobserwowanego podczas kryzysu zadłużeniowego. W czasie kryzysu główną determinantą dostarczania płynności był popyt, a zwiększenie się sald w systemie TARGET2 zbiegło się z narastaniem napięć i fragmentacji, o których świadczyły także inne wskaźniki, np. różnice w poziomach stóp procentowych, spready kredytowe oraz wskaźniki zmienności rynku finansowego. W wyniku poważnych napięć i fragmentacji wyschły źródła finansowania rynkowego. Aby zaspokoić swoje potrzeby płynnościowe, banki zwróciły się więc do Eurosystemu, który udostępnił im całą żadaną kwotę, udzielając pożyczek w trybie przetargu kwotowego z pełnym przydziałem zabezpieczonych na aktywach kwalifikowanych. Środki uzyskane przez banki z krajów będących w trudnej sytuacji przepływały do krajów mających lepszą sytuację, by zastąpić utracone finansowanie rynkowe, co wywołało wzrost sald w systemie TARGET2.

Obecny wzrost tych sald wynika ze znacznych zastrzyków płynności dokonywanych w ramach programu APP. Dziś dostarczanie płynności przez banki centralne jest determinowane głównie przez podaż i wiąże się z programem APP. Krajowe banki centralne realizują ten program przez skupowanie obligacji od grupy kwalifikowanych kontrahentów, którzy mogą sprzedawać je we własnym imieniu lub występować jako pośrednik reprezentujący właścicieli sprzedających (tj. właścicieli obligacji). Jeżeli zakup wymaga dokonania przez krajowy bank centralny płatności transgranicznej, może to wpłynąć na salda w systemie TARGET2. Około 80% obligacji zakupionych przez krajowe banki centralne w ramach programu APP pochodziło od kontrahentów mających siedzibę w innym kraju niż nabywający bank, a mniej więcej połowa – od kontrahentów spoza strefy euro. W związku ze strukturą finansową strefy euro znaczna liczba dużych kontrahentów uczestniczących w programie APP ma siedzibę w centrach finansowych zlokalizowanych w kilku krajach, a większość kontrahentów spoza strefy euro ma dostęp do systemu TARGET2 za pośrednictwem Deutsche Bundesbank. W rezultacie podczas realizacji programu APP następują bardzo duże transgraniczne przepływy netto pieniądza banku centralnego na rachunki w Deutsche Bundesbank, co prowadzi do zmian sald w TARGET2¹⁸.

Na utrzymanie się wysokich sald w systemie TARGET2 oprócz realizacji programu APP wpływają także restrukturyzacja portfeli oraz struktura finansowa strefy euro. Właścivi sprzedający dokonują innych inwestycji lub kupują inne papiery wartościowe, w tym także zagraniczne, w związku z czym występują dodatkowe przepływy płynności, co może prowadzić do utrzymywania się sald TARGET2 na podwyższonym poziomie. W skali całej strefy euro nastąpiło przesunięcie w stronę dłużnych papierów wartościowych spoza strefy, co jest spójne

¹⁸ Wpływ rozliczeń zakupów aktywów na salda w systemie TARGET2 jest bardziej szczegółowo wyjaśniony w *Biuletynie Ekonomicznym EBC* oraz w raporcie miesięcznym Deutsche Bundesbank. Zob. ramka „TARGET balances and the asset purchase programme”, *Economic Bulletin*, nr 7, EBC, 2016 (https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201607_box02.en.pdf) oraz ramka „The impact of Eurosystem securities purchases on the TARGET2 balances”, *Monthly Report*, t. 68, nr 3, Deutsche Bundesbank, marzec 2016.

z tym, że stopy procentowe w strefie euro są niższe niż w innych gospodarkach rozwiniętych. Skupowanie innych papierów wartościowych przez właścicieli sprzedających może także wymagać rozliczeń transgranicznych oraz powodować przepływy płatności do centrów finansowych. Poza tym banki o modelach biznesowych przyciągających większe zasoby płynności zazwyczaj mieszczą się w kilku centrach finansowych.

Choć salda w systemie TARGET2 rosną, rozmaite dane statystyczne dotyczące rynków finansowych i banków nie wskazują na powszechny wzrost napięć.

Jest to potwierdzeniem tezy, że salda te nie muszą same w sobie być oznaką napiętej sytuacji. Ponadto salda na rachunkach obrotów bieżących krajów strefy euro, na których przed światowym kryzysem finansowym występowały duże deficyty, w ostatnich latach zostały znacznie skorygowane i w większości przypadków znów wykazują nadwyżkę. Zatem obecny wzrost sald w systemie TARGET2 różni się od dynamiki obserwowanej podczas wcześniejszych okresów ich wzrostu. EBC w dalszym ciągu ściśle monitoruje poziom sald TARGET2 i różne czynniki dostarczające bezpośrednio informacji o poziomie napięć na rynku.

2 Perspektywy stabilności finansowej

Punkty 14, 15 i 18 rezolucji skupiają się na możliwych skutkach ubocznych obecnych środków polityki pieniężnej EBC i ich wpływie na perspektywy stabilności finansowej w strefie euro.

EBC przyznaje, że banki, firmy ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne w strefie euro stoją w obliczu wyzwań, ale podkreśla także, że wyzwania tych nie można łączyć tylko z oddziaływaniem, nawet szeroko rozumianym, jego polityki pieniężnej. Obawy inwestorów dotyczące perspektyw rentowności znajdują odzwierciedlenie w zmienności cen akcji instytucji finansowych ze strefy euro w 2016 i na początku 2017 roku. Głównym źródłem koniunkturalnych problemów banków w zakresie rentowności są perspektywy makroekonomiczne, które powodują osłabienie popytu na kredyt i pogorszenie się jakości kredytowej kredytobiorców. Firmy ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne w strefie euro zmagają się z problemami wynikającymi z niskiego tempa wzrostu. Dlatego łagodna polityka pieniężna przez wspieranie ożywienia gospodarczego i stabilność cen w istotny sposób przyczynia się do poprawy warunków działania wszystkich tych instytucji. Odbicie akcji kredytowej wskazuje na postępujące umacnianie się sektora bankowego, czego odzwierciedleniem są także bardziej pozytywne wyniki badania ankietowego dotyczącego akcji kredytowej banków ze strefy euro. Duże znaczenie nadal mają wyzwania strukturalne. W przypadku banków wiążą się one z poziomem kredytów zagrożonych, nieefektywnością kosztową i nadpodażą usług bankowych – czynniki te występują powszechnie w niektórych regionach i nadal osłabiają akcję kredytową. Jeśli chodzi o ubezpieczycieli i funduszy emerytalnych, obecne warunki działania wymagają dostosowania tradycyjnego modelu biznesowego ubezpieczeń na życie.

W kwestii zaleceń makroostrożnościowych należy zauważyć, że w większości krajów podlegających Nadzorowi Bankowemu EBC i w strefie euro jako całości ryzyka systemowe związane z cyklem koniunkturalnym są nadal ograniczone.

W związku z tym, i zgodnie z decyzjami podjętymi na szczeblu krajowym, Rada Prezesów uważa, że powszechne zwiększenie antycyklicznych buforów kapitałowych w całej strefie euro byłoby niewskazane.

Jeśli chodzi o potencjalne ryzyko wystąpienia bańki nieruchomościowej, EBC uważa, że w skali całej strefy euro jest ono ograniczone, ale należy zastosować dodatkowe ukierunkowane środki makroostrożnościowe. W części krajów,

wobec których w listopadzie Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego wystosowała ostrzeżenie, tj. w Austrii, Belgii, Finlandii, Luksemburgu i Holandii, oznaką rosnącej nierównowagi jest stosunkowo wysoka dynamika rynku nieruchomości, natomiast w innych – wysokie zadłużenie gospodarstw domowych¹⁹. EBC uważa, że przeciwdziałanie ryzykom związanym z nierównowagą w sektorze nieruchomości wymaga zastosowania dodatkowych ukierunkowanych środków makroostrożnościowych, i wzywa wszystkie kraje strefy euro do wdrożenia ram prawnych określających wskaźniki dla kredytobiorców. Wspólnie z właściwymi i wyznaczonymi organami krajowymi EBC nadal stale monitoruje czynniki, które mogłyby doprowadzić do wystąpienia ryzyka w sektorze nieruchomości mieszkaniowych. Wprowadził też procedury mające usprawnić wymianę informacji, tak aby poprawić ocenę ryzyka i pobudzić debatę o możliwych posunięciach w zakresie polityki.

3 Inne kwestie poruszone w rezolucji

W punktach 29 i 30 mowa o rozporządzeniu EBC w sprawie zbierania danych granularnych dotyczących ekspozycji kredytowych i ryzyka kredytowego (rozporządzenie w sprawie AnaCredit)²⁰.

EBC zajęł się już kwestiami poruszonymi w rezolucji. 4 października 2016 Rada Prezesów zatwierdziła zasady mające zwiększyć przejrzystość opracowywania rozporządzeń EBC w sprawie statystyki europejskiej²¹. Zasady te uwzględniają praktykę w zakresie przejrzystości stosowaną przez Parlament Europejski, Radę Unii Europejskiej i Komisję Europejską. W przyszłości podczas opracowywania projektów nowych rozporządzeń dotyczących statystyki europejskiej EBC będzie przeprowadzać konsultacje społeczne. Ponadto w przypadku projektu AnaCredit zasadę proporcjonalności stosuje się przez zwalnianie mniejszych instytucji

¹⁹ Zob. wydane przez ERRS ostrzeżenia dla poszczególnych krajów dotyczące średniookresowych słabości sektora nieruchomości mieszkaniowych: <https://www.esrb.europa.eu/news/pr/date/2016/html/pr161128.en.html>.

²⁰ AnaCredit (nazwa ta pochodzi od „analytical credit datasets” – analityczne zbiory danych kredytowych) to projekt stworzenia zbioru szczegółowych i zharmonizowanych informacji o pojedynczych kredytach bankowych z całej strefy euro. Projekt trwa od roku 2011, a zbieranie danych ma się zacząć we wrześniu 2018. Zob. https://www.ecb.europa.eu/stats/money_credit_banking/anacredit/html/index.en.html.

²¹ Zob. https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/transparency_for_ecb_regulations_on_european_statistics.en.html.

kredytowych z części lub wszystkich wymogów oraz zezwolenie na zmniejszenie częstotliwości składania sprawozdań (z miesięcznej do kwartalnej). EBC we współpracy z krajowymi bankami centralnymi i branżą bankową opracował instrukcję w sprawie jednolitego wdrażania wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie AnaCredit. Dwie pierwsze części tej instrukcji są dostępne na stronie internetowej EBC, a trzecia zostanie opublikowana do połowy 2017 roku – prawie półtora roku przed rozpoczęciem zbierania danych²². Ponadto EBC współpracuje z podmiotami sprawozdającymi (bankami) i wspiera je w ramach inicjatywy stworzenia słownika na potrzeby zintegrowanej sprawozdawczości banków (BIRD – Banks Integrated Reporting Dictionary). Celem tej inicjatywy jest pomoc podmiotom sprawozdającym w analizie wymogów sprawozdawczych i określaniu odpowiednich reguł przetwarzania danych, czyli zadaniach, które w przeciwnym razie każdy bank musiałby wykonać samodzielnie. To z kolei pozwala zapewnić porównywalność i spójność danych przekazywanych przez banki do odpowiednich organów. Przyczyni się także do zmniejszenia obciążenia sprawozdawczego banków²³.

W punkcie 25 rezolucji poruszono kwestię polityki rekrutacyjnej EBC.

Jeśli chodzi o wezwanie do stosowania najlepszych praktyk w zakresie zawierania umów o pracę, EBC wierzy, że jego przepisy kadrowe są dobre i konkurencyjne; będzie je też stale doskonalić. Opinia EBC o jakości tych przepisów i możliwości ich dalszego ulepszenia została przedstawiona 26 października 2016 na forum Parlamentu Europejskiego podczas poświęconej tej sprawie wymiany poglądów z udziałem Szefa Służb EBC i Dyrektora Generalnego ds. Kadr. W odniesieniu do polityki rekrutacyjnej można stwierdzić, że EBC przywiązuje wielką wagę do oceniania kwalifikacji kandydatów w zestawieniu z wymogami danego stanowiska i wybierania osób najbardziej kompetentnych, skutecznych i rzetelnych. Dlatego też EBC zgodnie z zasadą przejrzystości określa w ogłoszeniach o pracy, na podstawie jakich kryteriów technicznych i behawioralnych będzie oceniać kandydatów, z podziałem wymogów w zakresie wiedzy i umiejętności na minimalne, które muszą spełniać wszyscy, i dodatkowe²⁴. W ogłoszeniach podaje także, że procedura rekrutacyjna może obejmować zadania do celów wstępnej selekcji, ćwiczenia pisemne, prezentacje i rozmowy kwalifikacyjne.

²² Zob. https://www.ecb.europa.eu/stats/money_credit_banking/anacredit/html/index.en.html.

²³ Zob. https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/reporting/html/index.en.html.

²⁴ Więcej informacji o procedurze naboru i różnych narzędziach stosowanych do wstępnej selekcji kandydatów można znaleźć na stronie internetowej poświęconej pracy w EBC <http://www.ecb.europa.eu/careers/html/index.en.html>.